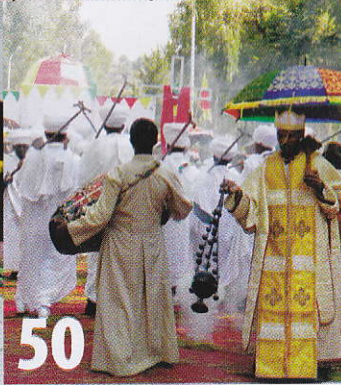

Credința la români	Credința în lume	Orientări de credință
Mărturii: Văratice: Centrul de bătrâni „Cuvioasa Nazaria” 6	Reportaj: Taina bisericilor știute și neștiute din Nazaret 38	Interviu: „Naționalismul însemna pentru noi să-ți respecti țara și strămoșii” 62
Iconar: Arta de a sluji lui Dumnezeu prin iconografie 11	Periplu etiopian: Dansurile Regelui David în Etiopia de azi 50	Cruciații secolului 20: Rezistența anticomunistă: Vasile Motrescu (I) 65
Popasuri duhovnicești: Schitul Cozancea, unde a fost salvat de la moarte părintele Cleopa 14	Ortodoxia în cumpănă: Amman, o reuniune panortodoxă eșuată... 56	Dreapta pomenire: Icoana pe sticlă sau naivitatea unui adânc rafinament 68

Dragi cititori,

Avem o veste foarte bună: pe site-ul nostru (www.lumeacredintei.com) a apărut opțiunea de a putea vizualiza revistele noastre în format electronic. Așadar, orice persoană din orice țară, la orice oră poate vizualiza orice număr dorește din revistele noastre, în format pdf, la un preț mai mic decât varianta tipărită. Această facilitate sperăm să fie accesată în primul rând de românii creștin-ortodocși din diaspora, în condițiile în care costurile serviciilor poștale au crescut enorm. Plata se face printr-un site specializat, în condiții de siguranță deplină.
Lectură plăcută!

Solidari cu
familia
Smicală

Redacția

EDITORIALUL CREDINȚEI

Sâmbăta morților

Răzvan BUCUROIU

Anul acesta, pe 22 februarie au fost Moșii de iarnă sau Sâmbăta morților. Am urcat treptele bisericii mele încărcat cu pachete în coșuri mari, de nuiiele, pentru a fi împărțite săracilor: colivă, vin, de-ale gurii. Dau să intru în biserică – mai fusem și în alte rânduri, știam la ce să mă aștept –, însă de data asta presiunea demografică era parcă altfel. Încă de la ușă, nu aveai unde să arunci un ac, darămite să mai așezi și pachetele pe mese, pentru a fi sfințite. Liturghia curgea domol, femeile mai netezeau un colț de mușama, mai stingeau o lumânare înfipță în pâine, mai ștergeau discret câte o lacrimă, pe sub ochelari... Lume luminată, cât vedeai cu ochii! Te strecuri și tu, te îndeși puțin, faci apel la solidaritate și, până la urmă, găsești un locșor unde să-ți așezi „corturile” ofrandei. Odată instalată tabăra pomenitoare, intri ușor în atmosferă, te lași pătruns de cântări și invocări, cu aromele din jur. Am mai spus-o: Ortodoxia este o religie (inclusiv) senzorială!

Trecând peste descrierile generale, aș vrea să spun și alte lucruri legate de aceste evenimente repetitiv-rugătoare ale Bisericii. Așadar, cred că nimic nu este mai impresionant decât oamenii vii adunați în jurul memoriei celor care nu mai sunt, adunați în jurul unui abur. S-au pus în mișcare, au gătit, au cumpărat, au cheltuit din

puținul pe care îl au pentru a ține vie amintirea celor care nu mai sunt, pentru a sfida uitarea. Iar moartea – știm bine! – este expertă în uitare, amnezia este poligonul ei de tragere asupra sufletelor celor vii. Însă în acea Sâmbăta a morților tot șuvoiul interminabil de nume, toată viitura baptismală de odinioară, a generațiilor trecute la Domnul, zăgăzuia acum domeniul morții. Valuri-valuri, numele celor morți se împleteau pe ființa celor vii, vocea preotului lega lumile, făcea apelul învierii. Căci toți vor învia cumva, cândva. Această credință este temelia a parastasului pentru morți și nădejde a vieții pentru vii. Dacă nu am fi copiii învierii, cu toții, ce să mai căutăm atunci la pomeniri? Dacă nu am crede că și noi, și ei vom fi împreună cândva, așa cum am fost aici, pe pământ, atunci toată ofranda de colivă și vin nu are rost. Dacă mortul „doar” a murit – și gata! –, la ce bun să mai ațâți durerea pierderii lui invocându-i numele, neîncetat?

Or, parastasul tocmai asta este: credința nestrămutată a învierii și a faptului că între noi și ei nu e hotar decât vremelnice. Și „vremelnicul” nu se ia în considerare când ai pășit pe ușa bisericii, indiferent de motiv, căci pătrunzi într-un alt timp. E timpul iubirii lui Dumnezeu, fără de care am fi mai morți decât cei pe care îi pomenim cu sârguință!

Văratric: Centrul de bătrâni „Cuvioasa Nazaria”

Am ajuns la Centrul de bătrâni „Cuvioasa Nazaria” într-o zi în care viața din centru se desfășura ca de obicei, cu deosebirea că în ziua aceea toată lumea avea o activitate „cu zâmbet” – toți făceau felicitări și măștișoare. Întâlnirea a început într-o înmiresmată notă de primăvară, pentru ca apoi să mă familiarizez cu oamenii aceia frumoși, ale căror povești de viață le-am ascultat cu emoție. Maica Filumena, care se străduiește să le fie aproape în permanență, are grijă ca familia în care aceștia s-au integrat să nu difere cu nimic de cea de acasă. I-am vizitat la masă, la tratament, la activități tematice, după care am stat împreună la povești.

Așezământul s-a ridicat cu ajutorul Domnului

Numele centrului de bătrâni vine de la prima maică viețuitoare la Văratric (conform *Patericului* românesc alcătuit de părintele Ioanichie Bălan de la Sihăstria). Tot ceea ce vedem astăzi aici este

rodul unei munci de ani și ani a măicuțelor de la Văratric, și-n mod deosebit a măicuței Filumena Pădurariu, managerul acestui îndrăzneț proiect. După cum ne mărturisește maica Filumena:

„A fost un drum destul de greu, dar Domnul ne-a

trimis ajutoare când nici nu gândeam, în proiect implicându-se mai mulți factori, de pe toate palierele vieții administrative.

După construirea fundațiilor, demisolului și parterului de către Arhiepiscopia Iașilor, prin Mănăstirea

Văratric, pentru a accesa mai ușor fonduri în vederea finalizării investiției, Primăria Agapia a preluat în administrare proiectul Căminului de bătrâni printr-un protocol.

Suma investită de parteneri s-a ridicat la aproximativ șapte milioane de lei, adică 1,5 milioane de euro. Parteneriatul a fost semnat între Arhiepiscopia Iașilor, Mănăstirea Văratric, Primăria Agapia, Consiliul Județean Neamț, Ministerul Muncii și Ministerul Transporturilor. Un sponsor important a fost Fundația FAPAR din Elveția. Terenul pus la dispoziția proiectului de Arhiepiscopia Iașilor are o suprafață de 10.000 mp și a fost estimat la 500.000 de euro. Așa cum ne-am propus dintru început, cu ajutorul lui Dumnezeu am reușit să dăm viață acestui centru modern, dedicat persoanelor vârstnice”.

Încă de la intrare, totul este nou, cu iz de prospețime, ceea ce rar se poate întâlni în așezămintele de bătrâni, iar membrii personalului – fie monahi, fie mireni – trăiesc cu toții într-o comuniune de nedescris.

„Trebuie să știm să dăruim și să primim dragoste”

În momentul de față, 40 de bătrâni și-au descoperit în acest așezământ o nouă familie. Centrul asigură bătrânilor supraveghere permanentă, trei mese pe zi, două gustări între mese, administrarea tratamentului, monitorizarea stării de sănătate,

servicii igienico-sanitare, medic generalist săptămânal, masaj de relaxare, fizioterapie, servicii religioase, socializare și petrecerea timpului liber, dar și alte facilități suplimentare.

Maica Filumena

Pădurariu este o minune de om, făurindu-și o bucurie din dorința de a-i ajuta pe cei care, din binecuvântate pricini, își trăiesc bătrânețile aici. Așa cum spuneam, maica este și managerul centrului rezidențial, ceea ce face

ca implicarea în viața centrului să îi revină și din punct de vedere al administrării așezământului. Aceasta ne-a mărturisit:

„Unul dintre scopurile activităților desfășurate în beneficiul vârstnicilor este acela de a atrage atenția comunității că oferirea de sprijin, cu tot ceea ce le este de folos bătrânilor de aici, este o bucurie. Chiar și un zâmbet cald, o bomboană, o floare sau o ieșire la plimbare pentru ei contează enorm. În centru, toată lumea trebuie să se simtă acasă, aici cu toții trebuie să știm să dăruim și să primim dragoste.

Problemele care inevitabil mai apar ne străduim să le păstrăm numai pentru noi. Încercăm să-i protejăm pe bătrâni, care oricum au înfruntat cu toții greutățile

vieții. Au avut ei în viață suficiente greutăți, așa încât nu le mai spunem și noi pe ale noastre. În preajma lor, tot timpul suntem cu zâmbetul pe buze, când îi vizităm în camere, când ne întâlnim la masă, la slujbă, la tratament sau la socializare. Ne comportăm asemenea părinților, exact ca într-o familie, când doar părinții știu prin ce trec, fără a-și încălca pruncii cu griji, pentru a nu-i neliniști. Ei aici trebuie să se simtă protejați, să știe că au căldură, hrană, asistență medicală, religioasă, iar mulți dintre ei n-au avut niciodată acasă toate acestea. Sunt unii care au venit cu gândul de a sta puțin, până trece iarna și care acum vor să rămână pentru totdeauna. Aici se

simt în siguranță, liniștiți și mângâiați sufletește. Familiile aveau posibilitatea de a alege oricare alt cămin, mai bun poate și mai dotat. Noi suntem la început, dar

încercăm să le asigurăm totul pentru pacea și liniștea lor, pentru o viață de zi cu zi decentă și un confort necesar atât trupului, cât și sufletului. Mare bucurie avem atunci când îi auzim spunând că vor să rămână aici până... la sfârșit”.

**„Aparținătorii
ne mulțumesc pentru
schimbarea în bine
a bătrânilor de aici”**

Am stat ceva vreme în preajma bătrânilor, impresionată fiind de modul de gândire al omului care cu greu se mai poate defini pe el însuși. Am întâlnit caractere diferite, intelectuali sau simplii țărani, oameni care au trăit o viață la oraș sau deopotrivă la țară, oameni cu sau fără familii, dar toți cu dorința de a împărtăși amintiri despre cei dragi. Cel mai mult m-au impresionat cei care, printr-o ironie a sorții, și-au pierdut copiii, soțul sau soția, iar acum și-au agățat speranța

de viață de locul acesta binecuvântat și primitor. Lacrimi le pe care le-am surprins în ochii măicuței Filumena trădau emoția și implicarea reală în toate poveștile de viață care se conturează în lumea celor mai triști ca noi.

„Copiii sau nepoții care au ales Centrul «Cuvioasa Nazaria» pentru liniștea și siguranța părinților sau a bunicilor ne sună din când în când”, adaugă maica Filumena. „Aparținătorii ne mulțumesc pentru schimbarea în bine a bătrânilor de aici. Mulți dintre ei au intrat aici într-un anumit stadiu fizic și psihic și, după o perioadă de câteva săptămâni, deja îi vezi schimbați. Au altă atitudine, capătă poftă de viață, povestesc la telefon despre toate activitățile pe care le fac,

despre prietenii pe care le leagă aici. Noi știm că nicăieri nu poate fi ca acasă, dar gândul că un bătrân locuiește singur, și poate nimeni nu-i deschide ușa cu zilele, este îngrijorător. Un astfel de om are nevoie de cineva care să-i dea medicamentele, să-i pregătească hrana, să-i asigure igiena personală. Rudele țin

permanent legătura cu noi, iar cei care sunt mai aproape îi vizitează mai des. Noi considerăm că o dată pe lună fiecare dintre ei trebuie luat în familie. În felul acesta vor simți că nu sunt dați uitării sau lăsați deoparte”.

Am mai zăbovit ceva vreme alături de maica Filumena, care mi-a arătat camerele bătrânilor, locurile în care se regăsesc bătrânii din centru și capela în care aceștia se întâlnesc cu Dumnezeu, la Sfânta Liturghie, la Sfântul Maslu, ori de câte ori simt nevoia de rugăciune. Cu siguranță voi reveni aici, pentru că multe din poveștile de viață ale bătrânilor au rămas nefinalizate, iar eu am promis și trebuie să revin la Văratec.

Mariana BORLOVEANU

Arta de a sluji lui Dumnezeu prin iconografie

O simplă adolescentă, în căutările vârstei sale, ce încearcă să se regăsească în această viață. Așa se autodescrie Maria Ilinca Țoța, tânăra care îmbină armonios arta laică cu cea iconografică. Participările la concursurile naționale și internaționale au fost încununate cu multe premii, dar ceea ce este mai important pentru ea a fost evoluția ca artist. Despre teologia icoanei, diferitele stiluri iconografice și menirea unui artist aflăm din interviul pe care Maria Ilinca Țoța l-a acordat Revistei „Lumea Crediței”.

Deprinzând tainele picturii la Mănăstirea Diaconști

Părinții au încurajat-o să ia parte la cât mai multe activități. Așa a ajuns Maria Ilinca să practice înotul, muzica și pictura, toate pentru a se regăsi într-o anumită direcție. De când se știe mergea frecvent la maicile de la Mănăstirea Diaconști, locul de unde a început totul:

„Mergeam la mănăstire de când mă știu, acolo maicile îmi dădeau să pictez animăluțe, apoi desenam biserica, iar cu timpul am observat că îmi plăcea”, a povestit Maria Ilinca.

„În acest moment simt că ar trebui să învăț foarte mult, și a învăța din punctul meu de vedere este acolo unde simți că îți e greu”

Ceea ce părea că a început ca o joacă avea să devină o lucrare trainică. Prima icoană a făcut-o în clasa a VII-a, când familia trecea printr-un moment de cumpănă:

„Mama era în spital cu fratele meu cel mic, iar atunci am făcut o icoană cu Maica